

Motion till riksdagen 2005/06:Kr37

av **Kent Olsson m.fl. (m)**
med anledning av prop. 2005/06:192

Lära, växa, förändra – Regeringens folkbildningsproposition

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en definition av vad som är folkbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av folkbildningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en strategi för att människor med utländsk bakgrund och människor med funktionshinder skall engageras i folkbildningsverksamheten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibla utbildningsmöjligheter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fusk med bidrag till studiecirkelar.

2 Inledning

I propositionen föreslås en förändring av målen för folkbildningen. I stället för att prioritera målgrupper som fallet är i dag föreslås sju verksamhetsområden som skall utgöra grund för det statliga stödet.

I samband med den allmänna motionsperioden 2005 väckte Lena Adelsohn Liljeroth m.fl. (m) en enskild motion om folkbildningen 2005/06Kr391. Vi vill hänvisa till denna eftersom den kommer att finnas med då föreliggande proposition behandlas. Mot den bakgrunden koncentrerar vi oss i denna motion på att kommentera det som föreslås i propositionen och där vi har en annan inställning än regeringen.

Fel! Okänt namn på

3 Definition av folkbildning

Inledningsvis vill vi understryka att vi inte har något att invända mot förändringen av principen för stöd till folkbildningen. Vi kan också konstatera att propositionen på flera håll är betydligt mer pragmatisk än vad man hade kunnat befara. Men vi efterlyser ett bredare och djupare resonemang kring vad folkbildning egentligen är.

I propositionen skriver visserligen regeringen att folkbildning också handlar om bl.a. verksamheter som folkbiblioteken, Riksteatern, länsmuseum och Utbildningsradion (s. 17). Men man drar inga slutsatser av denna bredare definition av vad som skall betraktas som folkbildning, det beklagar vi. I en ny tid, där människor möts av så oerhört många nya intryck och ges i det närmste oändliga möjligheter att lära nytt, fördjupa sig och hämta in ny kunskap, behövs ett vidare resonemang om definitionen av folkbildning och vilka avtryck den sätter i samhället och i människors liv.

I detta sammanhang vill vi också understryka att vårt förslag om en särskild satsning på kultur för grundskoleelever också skall ses som en väsentlig del av folkbildningen. Ofta satsar studieförbunden medel på kulturarrangemang i skola och förskola, så förslagen kan på så vis jämföras. Det är också viktigt, vilket också konstateras i propositionen, att folkbildarna erbjuder mötesplatser för människor och därmed kan fungera som en arena för diskussion kring samhällsfrågor.

I propositionen skriver regeringen att folkbildningen stärker demokratin eftersom ”Vissa upplever en maktlöshet som är svårt att ta sig ur.”. Vi moderater vill nog tillägga att den maktlöshet som många människor känner i stor utsträckning har sin grund i ett orimligt skattetryck för låg- och medelinkomsttagare, arbetslöshet och ett utanförskap som inte enkelt löses (enbart) genom större satsningar på folkbildning.

En högre grad av självfinansiering från vuxna deltagare vid studiecirkel, s.k. hobbybetonade cirkel, som inte direkt kan räknas som folkbildande, måste vara möjlig. I debatten har det påståtts att vi moderater vill lägga ned t.ex. kyrkokörer. Så är det självfallet inte. Påståendet skall ses som ett utslag för Socialdemokraternas vana att gärna vrida till och smutskasta sina motståndare, i stället för att föra en saklig debatt.

Vi vill också hänvisa till SUFO-utredningen från 1996, i vilken det konstaterades att studieförbunden borde kunna göra mer för att öka deltagandet bland korttidsutbildade, invandrare och arbetslösa. Den kritik som framfördes i utredningen äger därför fortfarande sin giltighet. En tänkbar anledning till att så litet har hänt på detta område är att studieförbunden i stor utsträckning leds av helt andra personer än dem som studieförbundens verksamhet vänder sig till. Det behöver i och för sig inte vara något fel i det. Men samtidigt som männen finns i ledningen överallt, skall man ha klart för sig att närmare 60 % av kursdeltagarna är kvinnor.

4 Utvärdering

I utredningen ”Folkbildning i brytningstid” från 2004 efterlystes att regeringen skulle utvärdera folkbildningens organisation och verksamhet.

Vi vill betona att det är mycket angeläget att det görs regelbundna, oberoende utvärderingar av folkbildningens verksamhet. Utvärderingarna måste vara av hög kvalitet, så att vi får mer konkret information om hur de statliga medlen till folkbildningen bäst används och kommer till nytta och i vilken grad folkbildningen faktiskt bidrar till att människor i utanförskap utbildar sig och får jobb. Dessutom måste de pengar som går från kommuner och lands-ting också utvärderas, det sker i alldeles för liten utsträckning i dag. Rege- ringen måste således återkomma till riksdagen med förslag som gör detta möjligt.

5 Nya målgrupper

Utredningen från 2004 konstaterade också att studieförbunden har få delta- gare med utländsk bakgrund och få med funktionshinder. I propositionen finns dock ingen strategi eller förslag om hur dessa grupper skall engageras mer i folkbildningens verksamhet. Detta anser vi vara en brist. Regeringen bör således återkomma till riksdag med konkreta förslag på hur detta kan ske.

6 Flexibla utbildningsformer

Det är riktigt som regeringen skriver att det finns ett behov av flexibla utbild- ningsformer. Det konstaterandet kan vi moderater skriva under på. Det som är tragiskt i sammanhanget är att behoven av detta ständigt ökar. Vi menar att ett av skälen till detta är den svenska skolans misslyckande under de senaste tio åren. Allt färre elever går ut grundskolan med fullständiga betyg och antalet elever på gymnasieskolans individuella program blir allt fler. Detta är bevis på att något är fundamentalt fel i den svenska skolpolitiken. Behoven av Komvux och folkhögskolor blir alltmer centrala. För många unga människor är detta de enda möjligheterna som står till buds.

Folkhögskolornas roll som nyskapande inom utbildningsväsendet är vä- sentlig och kan inte nog understrykas. I propositionen skriver regeringen att folkhögskolornas vilja att se till individen och att sätta in sin verksamhet i ett socialt sammanhang är viktig. Vi delar denna inställning, men vill också un- derstryka att friskolorna, såväl på grundskole- som gymnasienivå, har betytt oerhört mycket för utvecklandet av nya utbildningsformer och pedagogiskt nytänkande.

Fel! Okänt namn på

7 Fusk i verksamheten

De senaste åren har det uppdagats att vissa studieförbund ägnat sig åt rent bidragsfusk. Ersättningar har betalats ut för kurser som aldrig ägt rum eller där felaktigt antal deltagare uppgivits. Det har också visat sig att många människor som påstås ha gått olika studiecirklar inte varit medvetna om detta. De har med andra ord deltagit i verksamheter, som kategoriserats som cirklar, utan att de varit medvetna om det. Sådana företeelser skadar allvarligt studieförbundens trovärdighet. Bortsett från att förfarandet också är bedrägligt drar det ett löjes skimmer över studieförbundens verksamhet. Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att propositionen faktiskt bara innehåller en enda mening om de oegentligheter som skett inom verksamheterna. Vi tror inte heller att förslaget att låta folkbildningsrådet utarbeta metoder, som möjliggör jämförelser i kvalitet mellan olika verksamheter, kommer att förebygga fusk. I propositionen förs heller inget resonemang om hur detta skulle bli fallet, utan det handlar som sagt bara om ett antagande.

Vi anser att propositionen på ett tydligare sätt skulle ha tagit upp problemen att komma till rätta med fusket inom bidragsgivningen.

Stockholm den 3 april 2006

Kent Olsson (m)

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Anita Sidén (m)

Henrik S Järrel (m)

Anne Marie Brodén (m)

Anna Lindgren (m)

Margareta Pålsson (m)

Henrik Westman (m)